

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо удосконалення законодавчого врегулювання окремих положень функціонування Конституційного Суду України та встановлення дисциплінарної відповідальності суддів Конституційного Суду України», внесеного народними депутатами України Дирдіним М.Є. та іншими (всього 15 підписів) (реєстр. № 14321 від 19.12.2025)

Комітет на засіданні 6 квітня 2026 року (протокол № 260) розглянув, згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 23 грудня 2025 року (електронна картка документа (2087312), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо удосконалення законодавчого врегулювання окремих положень функціонування Конституційного Суду України та встановлення дисциплінарної відповідальності суддів Конституційного Суду України», внесений народними депутатами України Дирдіним М.Є. та іншими (всього 15 підписів) (реєстр. № 14321 від 19.12.2025).

Як зазначено в пояснювальній записці до законопроекту (реєстр. № 14321), метою прийняття законопроекту «є удосконалення законодавчого регулювання окремих аспектів функціонування Конституційного Суду України, посилення його інституційної спроможності та встановлення чіткого, прозорого і справедливого механізму дисциплінарної відповідальності суддів Конституційного Суду України з одночасним забезпеченням гарантій їхньої незалежності».

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, проект Закону України (реєстр. № 14321) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом осіб, які

мають право законодавчої ініціативи, з пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

З питань, що належать до предмета відання Комітету, Комітет зазначив таке.

Авторами законопроекту пропонується Главу 10 розділу II Закону України «Про Конституційний Суд України» доповнити новою статтею 72¹ (Представництво в Конституційному Суді України), в якій передбачити, зокрема, таке: «Інтереси Верховної Ради України під час розгляду справ у Конституційному Суді України представляє Постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України - народний депутат України. Постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України може клопотати перед Головою Верховної Ради України про залучення до конституційного провадження інших народних депутатів України».

Комітет зазначив, що відповідно до положень частин першої та другої статті 70 Закону України «Про Конституційний Суд України» учасниками конституційного провадження є суб'єкт права на конституційне подання, конституційне звернення, конституційну скаргу (уповноважена особа, що діє від його імені) та орган або посадова особа, які ухвалили акт, що є предметом розгляду в Суді, а також залучені Судом до участі у розгляді справи органи та посадові особи, свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі та інші особи, участь яких необхідна для забезпечення об'єктивного і повного розгляду справи. Про залучення органів та посадових осіб, свідків, експертів, спеціалістів, перекладачів та інших осіб до участі у засіданні Колегії, засіданні або пленарному засіданні Сенату чи Великої палати відповідно Колегія, Сенат, Велика палата постановляє ухвалу.

Своєю чергою, Верховною Радою України 16 жовтня 2019 року прийнято Постанову Верховної Ради України «Про участь постійного представника Верховної Ради України у конституційному провадженні» від № 194-IX, у пункті 1 якої передбачено, що Голова Верховної Ради України відповідно до повноважень, наданих пунктом 4 частини другої статті 88 Конституції України, безпосередньо подає необхідні матеріали від імені Верховної Ради України при підготовці та розгляді Конституційним Судом України конкретних справ, у яких має право брати участь постійний представник Верховної Ради України з метою сприяння повноті і всебічності розгляду справ та прийняття Конституційним Судом України обґрунтованих рішень.

Цією ж Постановою затверджено Положення про постійного представника Верховної Ради України у Конституційному Суді України. Згідно з пунктом 2 вказаного Положення постійний представник призначається Верховною Радою України з числа народних депутатів України на громадських засадах за поданням Голови Верховної Ради України на термін одного скликання і виконує свої функції до призначення нового постійного представника Верховною Радою України нового скликання.

Відповідно до пункту 7 Положення, постійний представник бере участь у конституційному провадженні на основі посвідчення постійного представника або іншого документа, що посвідчує особу представника. Постійний

представник може представляти Верховну Раду України у конституційному провадженні разом з іншими представниками, призначеними розпорядженням Голови Верховної Ради України.

Повноваження Голови Верховної Ради України визначені статтею 88 Конституції України та статтею 78 Регламенту Верховної Ради України, зокрема, Голова Верховної Ради України організовує роботу Верховної Ради України, координує діяльність її органів; організовує підготовку питань до розгляду на пленарних засіданнях; представляє Верховну Раду у зносинах з іншими органами державної влади України та органами влади інших держав і міжнародними організаціями; визначає відповідно до предметів відання комітетів головний комітет з підготовки і попереднього розгляду проектів актів, внесених на розгляд Верховної Ради України; видає розпорядження з питань відрядження народних депутатів, посадових осіб Верховної Ради і підписує відповідні документи тощо.

Водночас, авторами законопроекту (реєстр. № 14321) змінами до Закону України «Про Конституційний Суд України» (нова стаття 72¹) запропоновано, що «постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України може клопотати перед Головою Верховної Ради України про залучення до конституційного провадження інших народних депутатів України».

Як вже зазначалось вище, постійного представника Верховної Ради України у Конституційному Суді України, за поданням Голови Верховної Ради України, призначає Верховна Рада України (таке рішення оформляється постановою Верховної Ради України). Натомість, запропонованими змінами до статті 72¹ Закону України «Про Конституційний Суд України» про наділення Голови Верховної Ради України додатковими повноваженнями щодо залучення до конституційного провадження інших народних депутатів України крім постійного представника Верховної Ради України, автори законопроекту (реєстр. № 14321) не передбачають в який спосіб Голова Верховної Ради України може залучити їх до конституційного провадження.

Поряд з цим, положеннями частин першої та другої статті 70 Закону України «Про Конституційний Суд України» передбачено, що, – «Учасниками конституційного провадження є суб'єкт права на конституційне подання, конституційне звернення, конституційну скаргу (уповноважена особа, що діє від його імені) та орган або посадова особа, які ухвалили акт, що є предметом розгляду в Суді (далі - учасник конституційного провадження), а також залучені Судом до участі у розгляді справи органи та посадові особи, свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі та інші особи, участь яких необхідна для забезпечення об'єктивного і повного розгляду справи (далі - залучений учасник конституційного провадження). Про залучення органів та посадових осіб, свідків, експертів, спеціалістів, перекладачів та інших осіб до участі у засіданні Колегії, засіданні або пленарному засіданні Сенату чи Великої палати відповідно Колегія, Сенат, Велика палата постановляє ухвалу».

При цьому, відповідних змін щодо розширення кола суб'єктів, які можуть залучити учасника конституційного провадження, до зазначених положень Закону у законопроекті не запропоновано.

Крім того, є певна невідповідність термінології законопроекту термінології, що застосована у чинному Законі України «Про Конституційний Суд України».

Так, в Законі України «Про Конституційний Суд України» застосовано терміни «учасник конституційного провадження» та «залучений учасник конституційного провадження» (статті 70, 72 Закону). При цьому, учасник конституційного провадження має право знайомитися із матеріалами справи; давати усні та письмові пояснення; викладати свої думки з питань, що розглядаються; ставити з дозволу головуючого запитання іншим учасникам конституційного провадження; заявляти клопотання; подавати заяви про відвід Судді; користуватися іншими правами, передбаченими Законом України «Про Конституційний Суд України» та Регламентом Конституційного Суду України.

Своєю чергою, залучений учасник конституційного провадження має право подавати письмові пояснення, які додаються до матеріалів справи, а також знайомитися із поясненнями інших учасників провадження (частина перша статті 72 Закону).

Поряд з цим, у законопроекті не визначено статус, права і функції тих народних депутатів України, про залучення яких постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України може клопотати перед Головою Верховної Ради України, а саме – чи можуть ці народні депутати України вважатися учасниками конституційного провадження або залученими учасниками конституційного провадження, які визначені положеннями статті 70 Закону України «Про Конституційний Суд України», та чи будуть вони мати права та обов'язки, передбачені статтями 71,72 вказаного Закону.

Керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет ухвалив експертний висновок на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо удосконалення законодавчого врегулювання окремих положень функціонування Конституційного Суду України та встановлення дисциплінарної відповідальності суддів Конституційного Суду України», внесеного народними депутатами України Дирдіним М.Є. та іншими (всього 15 підписів) (реєстр. № 14321 від 19.12.2025), і прийняв рішення направити його Комітету з питань правової політики, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду цього законопроекту.

 Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

